

การพิจารณาข้าราชการที่จะมาเข้ารับการศึกษาอบรมและการศึกษาอบรม

ตามหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอ

การพิจารณาข้าราชการฝ่ายปกครองให้เข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอ มีโคขึ้นอยู่กับอำนาจหน้าที่ของโรงเรียนนายอำเภอ หรือวิทยาลัยการปกครอง โรงเรียนนายอำเภอมีหน้าที่ที่จะฝึกอบรมคนให้มีความรู้ (Knowledge) มีความชำนาญ (Skill) เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครอง และมีทัศนคติ (Attitude) ที่ถูกต้องในฐานะที่จะออกไปเป็นนายอำเภอที่ต่อไป ฉะนั้นในการพิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลให้เข้ามาศึกษาอบรม ถ้าใครบุคคลที่มีความตั้งใจ มีความประพฤติดี มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองมาแล้ว ก็จะทำให้การศึกษาอบรมของโรงเรียนนายอำเภอประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกับหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอที่วางไว้ก็มีความจำเป็นที่จะต้องให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละปีการศึกษาไป และให้ถูกต้องตรงกับความเป็น (Needs) ของกรมการปกครอง ของผู้มาเข้ารับการศึกษาอบรม และรวมถึงความจำเป็นของอำเภอและจังหวัด ซึ่งเป็นการปกครองในส่วนภูมิภาคด้วย

การศึกษาอบรมของโรงเรียนนายอำเภอจึงมีความจำเป็นอยู่มาก เพราะเป็นการสร้างหรือพัฒนาตัวบุคคลให้ดีขึ้น ดีกว่าที่เขาจะไปหาประสบการณ์หรือความรู้เอาเอง การนำบุคคลเขามาฝึกอบรมเท่ากับเป็นการหล่อหลอมตัวของเขาแก้ไขในสิ่งที่ตัวเขายังบกพร่องอยู่ให้ดีขึ้น จะพิจารณาจากผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอ เขียนจดหมายถึงศิษย์เก่าตอนหนึ่งว่า

... โโลหะบางชนิดก็คิดทองคำได้ทนทานไม่ลอกค่า โลหะบางชนิดก็คิดทองคำได้เพียงเวลาอันสั้นแล้วก็ลอกค่า แสดงเนื้อโลหะเค็มออกมาได้เร็ว แต่สิ่งที่คุณสมบัติต่างกับโลหะอยู่ที่ว่า คุณสามารถปรับปรุงตัวเองและเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ เมื่อเขารู้และอยากจะทำดี การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือทางให้ผู้ปรารถนาดีได้เดินไปในแนวทางที่ถูกต้อง จึงทำให้เชื่อว่าผู้ที่เคยผ่านการฝึกอบรมจากสถาบันโรงเรียนนายอำเภอไปแล้ว

ยอมมองเห็นทางที่จะปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและภาระหน้าที่
ได้ ....

การพิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลเข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอ

การพิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลเพื่อให้เข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอมีความ
สำคัญต่อข้าราชการฝ่ายปกครองที่มีสิทธิเข้ารับการศึกษาอบรมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เท่ากับเปลี่ยนแปลง
ฐานะของตนเองให้สูงขึ้นจากตำแหน่งเดิมที่เคยเป็นปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าแผนก ไปดำรงตำแหน่ง
นายอำเภอ ในระยะก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ก่อนที่โรงเรียนนายอำเภอจะตั้งขึ้น ข้าราชการฝ่ายปกครอง
ไม่สู้จะมีมากนัก การบรรจุแต่งตั้งให้ข้าราชการให้ไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอไม่ค่อยมีปัญหาใน
การพิจารณาคัดเลือกนัก แต่ในปัจจุบันนี้ข้าราชการฝ่ายปกครองเพิ่มขึ้น ดังในปี ๒๕๑๕ มีผู้มีสิทธิหรือ
มีคุณสมบัติในการพิจารณาคัดเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนนายอำเภอจำนวน ๕๖ นาย และทาง
โรงเรียนนายอำเภอสามารถรับได้เพียง ๕๐ นายเท่านั้น และในการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการที่
จะไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอให้พิจารณาแต่งตั้งจากผู้สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนนายอำเภอ

จะเห็นได้ว่าการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอยอม
มีผลต่อข้าราชการฝ่ายปกครองเป็นอย่างมาก เพราะถาการพิจารณาคัดเลือกไม่เป็นไปตามหลัก
ความยุติธรรม ก็จะทำให้ข้าราชการผู้มีสิทธิเสียขวัญ ท้อแท้ในการปฏิบัติงานของตนต่อไป ในการ

ตลอด ขรรคมศิริ, จดหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอถึงศิษย์เก่าโรงเรียนนาย
อำเภอ, ฉบับลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๓

๒ กรมการปกครอง หนังสือ ที่ มท.๐๓๐๗/๒๐๔๗๕ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ เรื่อง การ
คัดเลือกข้าราชการเข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอ วันที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๑๕

๓ กระทรวงมหาดไทย ระเบียบว่าด้วยการฝึกอบรมผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ พ.ศ.
๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) ๒๕๑๖ ประกาศ ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

พิจารณาคัดเลือกผู้สมควรที่จะเข้าศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการฝึกอบรมผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนายอำเภอ ดังนี้

๑. ผู้มีคุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการ ๑๕ ปีขึ้นไป
๒. ผู้มีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีทางกฎหมาย หรือทางการปกครอง อายุราชการ ๗ ปีขึ้นไป
๓. ผู้มีคุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าปริญญาโททางกฎหมายหรือทางการปกครอง อายุราชการ ๔ ปีขึ้นไป
๔. ผู้มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าปริญญาเอกทางกฎหมายหรือทางการปกครอง อายุราชการ ๒ ปีขึ้นไป
๕. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท อันดับ ๓ ขึ้น ๒,๔๕๐ บาทขึ้นไป

การพิจารณาคัดเลือกของผู้ที่จะเข้าศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอจะต้องพิจารณาถึงความประพฤติ ความรู้ ความสามารถ โดยผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และอธิบดีกรมการปกครองรับรองด้วย จากคุณสมบัติดังกล่าวที่กำหนดยังมีข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่มีความเหมาะสมเป็นพิเศษ หรือปฏิบัติงานดีเด่น แม้คุณสมบัติจะไม่ครบตามกำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น ถ้าผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเสนออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาเป็นเฉพาะรายไปก็ได้

การคัดเลือกผู้จะเข้ารับการศึกษาอบรมของโรงเรียนนายอำเภอ กรมการปกครองจะเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจะเห็นจากปี พ.ศ. ๒๕๑๕ กรมการปกครองได้แต่งตั้งกรรมการขึ้น คือ

๑. อธิบดีกรมการปกครอง
๒. รองอธิบดีกรมการปกครอง ทั้ง ๓ นาย

^๔ Ibid.

^๕ Ibid.

^๖ กรมการปกครอง คำสั่ง ที่ ๔๓/๒๕๑๓ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๓ (ก่อนจัดตั้งวิทยาลัยการปกครอง)

- ๓. ผู้อำนวยการกองอัตรากำลังและส่งเสริมสมรรถภาพ และ
- ๔. ผู้อำนวยการกองฝึกอบรม

หลักในการพิจารณาคัดเลือกผู้มีความสามารถและคุณสมบัติเข้าศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอ คณะกรรมการจะพิจารณาถึงความรู้ความสามารถ และความประพฤติเป็นสำคัญจากการคัดเลือกนักเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๕ ปี ๒๕๑๕ อธิบดีกรมการปกครองได้ยืนยันถึงการพิจารณาคัดเลือกฯ คณะกรรมการได้พิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ และความประพฤติของข้าราชการ ผู้มีสิทธิเปรียบเทียบกัน ในหลายแง่มุม ได้แก่ เลือกเอาคนที่มีความขยันขันแข็ง มีอุทิศส่ววิริยะ มีผลงานดีเด่น และพิจารณาถึงจุดอ่อนจุดแข็งแต่ละคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจำนวนที่มีข้าราชการที่ไปปฏิบัติหน้าที่ หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในท้องที่กันเคาร หรือเสี่ยงอันตรายหลายคน และมีข้อความอีกคนหนึ่งว่า คนที่ยังไม่เคยได้รับการคัดเลือกจะคงไม่หาความรู้ แสดงความสามารถให้เห็นเป็นที่ปรากฏแก่ผู้บังคับบัญชา จะคงประพฤติของตน เข้มแข็ง เสียสละ แสดงให้ปรากฏแก่ผู้บังคับบัญชาว่าจะสามารถดำรงตำแหน่งนายอำเภอที่ใด การพิจารณาคัดเลือกครั้งนี้คณะกรรมการไม่ได้คำนึงถึงคุณวุฒิซึ่งสำเร็จชั้นปริญญาตรีหรือโท ทั้งในหรือต่างประเทศมากนัก หากแต่พิจารณาในความสามารถ ความประพฤติ และความอุทิศส่วในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เป็นสำคัญ^๗

ในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอขอมมีผลให้เห็นชัดว่า บุคคลที่ได้เข้ามาศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอแล้ว ก็จะออกไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอ และมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ราชการสูงขึ้นอีก คือระดับปลัดจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดต่อไป ส่วนผู้ที่ยังไม่ผ่านการศึกษอบรมจากโรงเรียนนายอำเภอขอมจะหาความก้าวหน้าโดยยากในสายตำแหน่งนายอำเภอ ปลัดจังหวัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในเรื่องนี้กรมการปกครองจะต้องวางมาตรการที่เหมาะสมที่สุดเป็นแต่ละปีไป เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเงินเดือนที่ขยับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ ส่วนการพิจารณาคัดเลือกนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอรุ่นที่ ๑๐ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ มี

^๗ กรมการปกครอง หนังสือ ที่ มท.๐๓๐๗/๒๐๔๗๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๕ เรื่องการคัดเลือกข้าราชการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๑๕

จำนวน ๒๐ คน กรรมการปกครองได้แต่งตั้งกรรมการประกอบด้วย

๑. อธิบดีกรมการปกครอง
๒. รองอธิบดีกรมการปกครอง ๓ นาย
๓. อธิการวิทยาลัยการปกครอง
๔. รองอธิการวิทยาลัยการปกครอง
๕. ผู้อำนวยการกองอัตรากำลังและส่งเสริมสมรรถภาพ

การพิจารณาคัดเลือกข้าราชการผู้พิทักษ์ทั้งหมดจำนวน ๒๕๕ คน และได้มีมติให้รับเข้าศึกษาอบรมจำนวน ๒๐ คน โดยพิจารณาในหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

๑. ข้าราชการที่ได้รับการเลื่อนขั้นเอกแล้ว
๒. ข้าราชการชั้นโทที่สอบเลื่อนขั้นเป็นข้าราชการชั้นเอกได้ อยู่ในระหว่างการรอเลื่อนขั้นเรียงตามลำดับที่สอบได้ ซึ่งยังไม่ได้นำการฝึกอบรมในโรงเรียนนายอำเภอมาก่อน

จะเห็นว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการเพื่อเข้าศึกษาในโรงเรียนนายอำเภอแต่ละปีนั้น ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการที่จะพิจารณาแต่ละปีไป ทั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและนโยบายของกรมเป็นสำคัญ แต่หลักที่สำคัญที่สุดคือหลักความยุติธรรม

เกี่ยวกับความเหมาะสมในการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการฝ่ายปกครองเข้าศึกษาในโรงเรียนนายอำเภอนี้ยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน เพราะยังขึ้นอยู่กับดุลยพินิจเป็นประการสำคัญ โดยดุลยพินิจจะพิจารณาจากสมุคประวัติ และรายงานที่กองอัตรากำลังและส่งเสริมสมรรถภาพรวบรวมไว้นั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ ควรที่จะหากระบวนการอื่น ๆ อีกที่จะนำมาพิจารณาให้ได้ผล ก็จะทำให้การคัดเลือกมีความเที่ยงขึ้น

๕ กรมการปกครอง คำสั่ง ที่ ๑๕๗/๒๕๑๒ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการคัดเลือกข้าราชการเข้ารับการฝึกอบรมนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๑๐

๕ Ibid., ตามมติที่ประชุม เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๑๒

หลักสูตรการศึกษาอบรม

หลักสูตรการศึกษาอบรมของโรงเรียนนายอำเภอ จะพิจารณาโดยคณะกรรมการบริหารของวิทยาลัยการปกครอง เป็นแต่ละปีการศึกษาไป ในปีการศึกษา ๒๕๑๖ ซึ่งนับเป็นนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๑๐ คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการปกครองได้พิจารณาและอนุมัติให้จัดหลักสูตรการศึกษาอบรม ดังนี้

- บทเรียนที่ ๑ การบริหาร
- บทเรียนที่ ๒ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- บทเรียนที่ ๓ การปกครอง
- บทเรียนที่ ๔ งานในหน้าที่ของกรมการปกครอง
- บทเรียนที่ ๕ งานของกระทรวงทบวงกรมอื่น
- บทเรียนที่ ๖ การรักษาความสงบเรียบร้อยในทางปกครอง
- บทเรียนที่ ๗ ความรู้พิเศษ
- บทเรียนที่ ๘ การสร้างคุณลักษณะนักปกครอง

จะเห็นว่าหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ ได้มีบทเรียนต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็น เพื่อให้ให้นักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอเมื่อจบการศึกษาอบรมไปแล้ว เมื่อออกไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอก็จะมีความรู้ทุกด้าน เริ่ม ในทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การบริหารการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อยในทางการปกครอง ตลอดจนสร้างทัศนคติและนิสัยให้เป็นผู้มีคุณธรรมนักปกครอง อันจะยังผลให้การช่วยเหลือประชาชน มีการกินคือยู่ดี มีการศึกษา และเข้าใจในระบอบการปกครองประชาธิปไตย อันเป็นเป้าหมายของทางราชการต่อไป

---

^{๑๐} กรมการปกครอง, บันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการปกครอง
ครั้งที่ ๔/๒๕๑๖ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๖ ณ ห้องประชุมกระทรวงมหาดไทย เวลา
๑๔.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. (พิมพ์โรเนียว) พิมพ์เอกสารของวิทยาลัยการปกครอง (ฝ่ายบริหาร)
กรมการปกครอง พ.ศ. ๒๕๑๖

อย่างไรก็ตามการพิจารณาจัดหลักสูตรก่อนที่จะเสนอ การพิจารณาของคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการปกครอง โรงเรียนนายอำเภอโคกเจริญวิทยาการของวิทยาลัยการปกครองและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการศึกษาอบรมนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอมาร่วมกันพิจารณา โดยนำเอาการประเมินผลการศึกษาอบรมที่เข้ามาพิจารณา และความเห็นของวิทยาการและเจ้าหน้าที่ในการเสนอแนะวิชาอะไรที่เหมาะสมแล้วใดคงอยู่ หรือสมควรจะเพิ่มเติมอีกเพื่อให้เหมาะกับเหตุการณ์ในปัจจุบันหรือวิชาใดจะลดลงบ้าง เมื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้วก็นำเสนอคณะกรรมการวิทยาลัยการปกครองพิจารณาเห็นมติเห็นชอบต่อไป^{๑๑}

จากการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการปกครอง ครั้งที่ ๘/๒๕๑๖ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๖ ก็ได้เพิ่มเติมวิชาบางวิชา และลดชั่วโมงในบางวิชา โดยในที่ประชุมเห็นชอบด้วยกัน^{๑๒}

การพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับขอบเขตของการศึกษา

๑. วิชาการบริหารบุคคลให้กำหนดขอบเขตการศึกษาเพิ่มเติม โดยเน้นถึงการบริหารงานบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอำเภออีกด้วย
๒. วิชาการวางแผนและควบคุมงาน ซึ่งหลักสูตรเดิมได้กล่าวถึงแต่เรื่อง PERT ได้พิจารณาเพิ่มวิชาการบริหารโดยมุ่งวัตถุประสงค์ของงานเป็นหลัก (MBO) เข้าไว้ด้วย
๓. วิชาการส่งเสริมสมรรถภาพประชากร ได้นำเอาวิธีการสอบสวนประชากรที่กระทำผิดวินัยเพิ่มเติมไปด้วย
๔. วิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งแต่เดิมมีกำหนดเวลา ๑๒๐ ชั่วโมง ได้ลดลงเหลือ ๗๖ ชั่วโมง
๕. เพิ่มวิชาฝ่ายอำนวยการ (Staff) เข้าไปไว้ในบทเรียนว่าด้วยการบริหารโดย

โรงเรียนนายอำเภอ, บันทึกการประชุมวิทยาการ วิทยาลัยการปกครองและเจ้าหน้าที่
ของโรงเรียนนายอำเภอ เรื่องการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรนักศึกษานายอำเภอ รุ่นที่ ๑๐ เมื่อ
วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๖

กำหนดให้มีชั่วโมงเรียน ๑๘ ชั่วโมง

การฝึกอบรมตามหลักสูตรการศึกษาอบรมมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ซึ่งจะกล่าวให้สั้นเฉพาะที่เป็นจุดสำคัญจริง ๆ ในการจัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นก็คือ เพื่อจะพัฒนาตัวบุคคลในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ทัศนคติ (Attitude) และนิสัยการทำงาน (Habits) สำหรับหลักสูตรการศึกษาอบรมนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ ได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ ๔ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ในการวางแผนงานระดับอำเภอ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ในการบริหารงานแผนใหม่
๓. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอ
๔. เพื่อพัฒนาทัศนคติ และพฤติกรรมให้ถูกต้องลักษณะเหมาะสมแก่ตำแหน่งนายอำเภอในระบอบประชาธิปไตย และสถานการณ์ประเทศ

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาอบรมข้างต้น พอจะมองเห็นได้ว่า ก่อนที่นักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอจะออกไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอนั้น ต้องการที่จะหล่อหลอมในการปฏิบัติงานในฐานะนายอำเภอให้อยู่ในแนวทางเดียวกัน

ลักษณะวิชาและวิธีการศึกษาอบรม

การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอบรม ในปี ๒๕๑๖ ได้พิจารณาถึงลักษณะวิชา

^{๑๓} William G. Torpey, Public Personnel Management (Canada : D. Van Norstrand Company, Inc., 1953), p.154

^{๑๔} วิทยาลัยการปกครอง, หลักสูตรการศึกษาอบรมโรงเรียนนายอำเภอ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗, หัวข้อ ๑. วัตถุประสงค์ หน้า ๑. (พิมพ์โรเนียว)

และวิธีการศึกษาอบรม รวมทั้งกำหนดเวลาการศึกษาแต่ละวิชาด้วย^{๑๕} โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

๑. ศึกษาแนวความคิดและกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการปฏิบัติในการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ระดับอำเภอและจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. ศึกษากระบวนการและเทคนิคในการบริหาร เพื่อนำมาประยุกต์ในวงงานบริหารราชการ

๓. ศึกษาแนวความคิดและกระบวนการพัฒนาบุคคล กลุ่ม องค์กร และชุมชนตามแนวพฤติกรรมศาสตร์

๔. ศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ของบรรดาปัจจัยที่มีอิทธิพล รวมทั้งอำนาจหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของส่วนราชการต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ในการปกครองและการพัฒนาประเทศ

๕. ศึกษาสถานการณ์ภายในประเทศและมาตรการในการรักษาความสงบ

๖. ศึกษาแนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ และเทคนิคในการเข้าถึงประชาชนจริยธรรมของนักปกครอง รวมทั้งแบบพิธีในการสมาคม ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างภาวะความเป็นผู้นำในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอบรมครั้งนี้ คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการปกครองได้พิจารณาถึงผู้บรรยายและวิธีการศึกษาอบรมแล้ว คณะกรรมการบริหารเห็นชอบด้วยกับวิทยาลัยการปกครองเสนอ^{๑๖} โดยจะแยกให้เห็นถึงบทเรียนต่าง ๆ ทั้ง ๘ บทเรียนว่า แต่ละบทเรียนมีวิชาอะไรบ้าง เวลาการศึกษา วิธีการศึกษาอบรม ดังแผนภูมิแสดงหัวข้อวิชาตามหลักสูตร ดังนี้

^{๑๕} กรมการปกครอง, เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุม ที่ ๓.๑ (การประชุมคณะกรรมการบริหาร ครั้งที่ ๔/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๖) เรื่องการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอ ปีการศึกษา ๒๕๑๖

^{๑๖} Ibid.

แผนภูมิแสดงหัวข้อวิชาและวิธีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ ตามหลักสูตรปี ๒๕๑๖

บทเรียนและรายวิชา	เวลาการศึกษา	วิธีการที่ใช้อยู่	หมายเหตุ
บทเรียนที่ ๑ ว่าด้วยการบริหาร มี ๑๐ หัวข้อวิชา คือ			
๑) การวิจัยและรายงาน	๑๐ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การอ่านเอกสาร บทเรียน การฝึกการปฏิบัติงาน	
๒) ทดักบริหาร	๔ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การให้คนควา เขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้าเรื่อง	
๓) การบริหารงานบุคคล	๔ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การอภิปราย การให้คนควา เขียนรายงาน	
๔) การบริหารการคลัง	๒ ช.ม.	การบรรยาย การให้ทดลองปฏิบัติ การดูงาน	
๕) การพัฒนาองค์การ	๑๐ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การอภิปราย การให้ทดลองปฏิบัติ	
๖) ทฤษฎี ๓ มิติ	๑๐ ช.ม.	การนำอภิปราย การอภิปรายกลุ่ม การทดลองปฏิบัติ การประชุมปฏิบัติ	
๗) การวางแผนและควบคุมงาน	๑๐ ช.ม.	การนำอภิปราย การแบ่งกลุ่มทดลองปฏิบัติ	
๘) การปรับปรุงงาน	๑๐ ช.ม.	การนำอภิปราย การอ่านเอกสารประกอบบทเรียน การทดลองปฏิบัติ การปฏิบัติการ	

บทเรียนและรายชื้อวิชา	เวลาดำเนินการ	วิธีการที่นำมาอบรม	หมายเหตุ
๕) กิตติกรรมประกอบและกรรมการประชุม	๑๒ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การทดลองปฏิบัติ การอภิปรายกลุ่ม	
๑๐) วิชาฝ่ายอำนวยความสะดวก	๑๔ ช.ม.	การบรรยาย การอภิปราย	
บทเรียนที่ ๒ ว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มี ๕ หัวข้อวิชา คือ ๑) แนวความคิดและวิวัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม	๒ ช.ม.	การบรรยาย การอภิปราย การอ่านเอกสาร ประกอบบทเรียน	
๒) ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในเมืองและในชนบทไทย	๒๐ ช.ม.	การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การอ่านเอกสาร ประกอบบทเรียน	
๓) โครงการพัฒนาชนบท	๑๒ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การปฏิบัติการ	
๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๑๐ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การอ่านเอกสาร ประกอบบทเรียน การปฏิบัติการ	
๕) การวางแผนพัฒนาจังหวัด	๕๐ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การอ่านเอกสาร ประกอบบทเรียน การปฏิบัติการ การฝึกการปฏิบัติงาน	

บทเรียนและรายหัววิชา	เวลาดำเนินการ	วิธีการศึกษาอบรม	หมายเหตุ
<u>บทเรียนที่ ๓</u> วิชาความรู้วิชา คือ ๑) การเมืองการปกครอง ๒) การปกครองท้องถิ่น <u>บทเรียนที่ ๔</u> วิชาความรู้ของกรมการปกครอง มี ๗ หัวข้อวิชา คือ ๑) การทะเบียนในหน้าที่ของอำเภอ ๒) การเลือกตั้ง ๓) การบริหารประจำตัวประชาชน ๔) การศึกษาประชาชน ๕) การปกครองท้องที่ ๖) การคลังในหน้าที่ของอำเภอ ๗) การส่งเสริมสงเสริมสภาพราชการ	๒๐ ช.ม. ๒๐ ช.ม. ๑๒ ช.ม. ๒ ช.ม. ๔ ช.ม. ๒ ช.ม. ๑๐ ช.ม. ๑๐ ช.ม. ๒ ช.ม.	การบรรยาย การนำอภิปราย การเขียนรายงาน คณาธิการเอกสารประกอบบทเรียน การบรรยาย การนำอภิปราย การเขียนรายงาน คณาธิการเอกสารประกอบบทเรียน การบรรยาย การนำอภิปราย การทดลองปฏิบัติ การพิจารณา การบรรยาย การนำอภิปราย การบรรยาย การนำอภิปราย การพิจารณา การบรรยาย การนำอภิปราย การบรรยาย การนำอภิปราย การบรรยาย การนำอภิปราย การทดลองปฏิบัติ การบรรยาย การนำอภิปราย	

บทเรียนและรายชื้อวิชา	เวลาการศึกษา	วิธีการศึกษาอบรม	หมายเหตุ
บทเรียนที่ ๕ วัตถุประสงค์วิชา ๑) การพัฒนากระทรวงทบวงกรมอันรวม ๒๕ หน่วยงาน คือ ๑) การพัฒนาในหน้าที่ของนายอำเภอ ๒) การพัฒนาในหน้าที่ของนายอำเภอ ๓) การพัฒนาในหน้าที่ของนายอำเภอ ๔) การแรงงาน ๕) การโยธา ๖) การสาธารณสุขและผู้และสุขภาพ ๗) การตรวจคนเข้าเมือง ๘) การยุติการ ๙) การทางหลวง ๑๐) การชลประทาน ๑๑) การตำรวจ ๑๒) การประชาสัมพันธ์ ๑๓) การส่งเสริมการเกษตร ๑๔) การอัยการ	๔ ช.ม. ๕ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๖ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๒ ช.ม.	การบรรยาย การปฏิบัติการ " " " " " " " " " " " " " " "	

บทเรียนและรายชื้อวิชา	เวลาดำเนินการ	วิธีการศึกษาอบรม	หมายเหตุ
๑๕) การราชทัณฑ์	๒ ช.ม.	การบรรยาย การปฏิบัติการ	
๑๖) การสหกรณ์	๔ ช.ม.	"	
๑๗) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	๔ ช.ม.	"	
๑๘) การออมสิน	๒ ช.ม.	"	
๑๙) การพาณิชย์	๔ ช.ม.	"	
๒๐) การไปรษณีย์	๔ ช.ม.	"	
๒๑) การผังเมือง	๒ ช.ม.	"	
๒๒) การรักษาศรีพิหาร	๒ ช.ม.	"	
๒๓) การประมง	๒ ช.ม.	"	
๒๔) สถาบันนโยบายและแผนมหภาคไทย	๒ ช.ม.	"	
๒๕) สำนักเขาวงกตแห่งชาติ	๒ ช.ม.	"	
บทเรียนที่ ๒ วิชาความรู้ความสามารถส่งมอบ ในทางปกครอง มี ๑๐ หัวข้อวิชาคือ			
๑) การสอบสวนคดีอาญา	๒๐ ช.ม.	การบรรยาย การเฝ้าทดลองปฏิบัติ การปฏิบัติการ	
๒) การตรวจพิสูจน์หลักฐาน	๑๖ ช.ม.	การบรรยาย การสาธิต การทดลองปฏิบัติ การปฏิบัติการ	

บทเรียนและรายชื้อวิชา	เวดการศึกษษา	วิธีการศึกษอบรม	พมายเหตุ
๓) นิติเวชศาสตร์ ๔) การเกิดเกล็ดชื้อพิพาทในทางแพ่งใน หน้าที่ของนายอำเภอ ๕) การแก้ปัญหาการบริหรงานอำเภอ ๖) การทอตามการแทรกซึมของก่าดาบของ ดัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ๗) การรักษาคความปลอดคภัยแห่งชาติ ๘) หน้าที่นายอำเภอชายแดน ๙) การชำระชื้อชากินแดน ๑๐) การป้องกันฝ่ายพล เรือน	๑๖ ช.ม. ๑๖ ช.ม. ๑๐ ช.ม. ๓๐ ช.ม. ๔ ช.ม. ๔ ช.ม. ๓๐ ช.ม. ๗ ช.ม.	การบรรยาย การทดลองปฏิบัติ การดูกิจการ การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การทดลองปฏิบัติ การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การอภิปรายกรณี เฉพาะเรื่อง การให้ทนกว่าเขียนรายงาน การบรรยาย การอภิปราย การบรรยาย การอภิปราย การบรรยาย การบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การบรรยาย การนำอภิปราย การทดลองปฏิบัติ การดูกิจการ	พมายเหตุ

บทเรียนแต่ละรายวิชา	เวลาการศึกษา	วิธีการที่ใช้อย่างบรม	หมายเหตุ
บทเรียนที่ ๗ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ มี ๒ หัวข้อ วิชา คือ ๑) การวิเคราะห์เครื่องมือใส่ที่ข้อมือ ๒) การยิงปืนพก	๔ ช.ม. ๒๐ ช.ม.	การบรรยาย การสาธิต การทดลองปฏิบัติ การบรรยาย การสาธิต การฝึกยิง การทดลอง การยิง	
๓) การดูกล้อง ๔) การวิเคราะห์และการทำงานกับเครื่องยนต์ ๕) การพลศึกษาและการกีฬา	๗ วัน ๔ ช.ม. ฝึกปฏิบัติตอนเช้า วันละ ๑ ช.ม.	การฝึกปฏิบัติ การบรรยาย การสาธิต การทดลองปฏิบัติ การทดลองปฏิบัติ	
๒) ภาษาอังกฤษ บทเรียนที่ ๕ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ๑) ผู้เรียนสามารถฟังและเข้าใจบทสนทนา ๒) ผู้เรียนสามารถสนทนาเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว	๓๐ ช.ม.	การบรรยาย การโต้ตอบปฏิบัติ	
๑) ผู้เรียนสามารถฟังและเข้าใจบทสนทนา ๒) ผู้เรียนสามารถสนทนาเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว ๓) ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจบทสนทนา ๔) ผู้เรียนสามารถเขียนเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว	๒๐ ช.ม. ๓๐ ช.ม. ๒๐ ช.ม. ๒๔ ช.ม.	การบรรยาย การอภิปรายปัญหาต่าง ๆ การบรรยาย การดูภาพยนตร์เฉพาะเรื่อง การเขียนรายงานคนควา การบรรยาย การดูกิจการ การทดลองปฏิบัติ การทดลองปฏิบัติ การอภิปรายการพูดของผู้เรียน	

จากแผนภูมิที่ ๓ แสดงหัวข้อวิชาและวิธีการศึกษาอบรมนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ ตามหลักสูตร ปีการศึกษา ๒๕๑๖ พอสรุปวิธีการศึกษาอบรมได้ ดังนี้^{๑๗}

๑. การบรรยาย
๒. การนำอภิปราย
๓. การใช้เทคนิค การฝึกอบรมแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปรายกลุ่ม การทำแบบฝึกหัด การศึกษาเฉพาะกรณี การทดลองปฏิบัติ การประชุมปฏิบัติ ฯลฯ
๔. การอ่านเอกสารประกอบบทเรียน
๕. การวิจารณ์หนังสือประเภทบทเรียน หรือการเขียนรายงานตามที่ได้อบรมหมายให้ศึกษา
คนควา
๖. การศึกษาภูมิประเทศ และการปฏิบัติการหน่วยราชการ เพื่อนำมาวิเคราะห์และประเมินค่า
๗. การฝึกการปฏิบัติงาน

จากการพิจารณาหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอแล้ว เราสามารถแบ่งขั้นตอนการศึกษอบรมตามหลักสูตร วิธีการศึกษาอบรม และระยะเวลาการศึกษาอบรมได้ โดยจะนำเอาหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอประจำปีการศึกษา ๒๕๑๖ มาพิจารณา ซึ่งโรงเรียนนายอำเภอได้กำหนดการศึกษอบรม ดังนี้^{๑๘}

- ภาคต้น เปิดการศึกษารวม วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๖ ถึงวันปิดการศึกษารวม
ที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๖
- ภาคกลาง เปิดการศึกษารวมวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ถึงวันปิดการศึกษารวม ที่

^{๑๗} วิทยาลัยการปกครอง, หลักสูตรการศึกษารวมโรงเรียนนายอำเภอ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗, หัวข้อ ๓, วิธีการศึกษารวม, หน้า ๒ (พิมพ์โรเนียว)

^{๑๘} โรงเรียนนายอำเภอ, ประกาศโรงเรียนนายอำเภอ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๖, เรื่อง กำหนดการศึกษารวม นอ.๑๐ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ (พิมพ์โรเนียว)

๒๐ มกราคม ๒๕๑๗

ภาคปลาย เปิดการศึกษาอบรม วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๑๗ ถึงวันเปิดการศึกษาอบรม
ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๗

ขั้นตอนในการศึกษาอบรมสำหรับปีการศึกษา ๒๕๑๖ พอจะแบ่งได้ ๔ ประเภท คือ

ก. การศึกษาอบรมในสถานที่

การศึกษาอบรมในสถานที่ ได้แก่ การศึกษาที่ศึกษาในโรงเรียนนายอำเภอ ตามหลัก
พัฒนาวิชาต่าง ๆ ดังกล่าวมาทั้งหมดรวม ๘ บทเรียน

ข. การศึกษาปฏิบัติงานนอกสถานที่

๑. การศึกษาปฏิบัติงานการวางแผนพัฒนาจังหวัด

โรงเรียนนายอำเภอได้จัดให้นักศึกษานายอำเภอ ออกไปฝึกหัดการวางแผนพัฒนา
จังหวัด ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะให้ทราบถึงกระบวนการวางแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในฐานะที่จะต้องออกไปบริหารงานในส่วนภูมิภาค
มีความจำเป็นที่จะต้องออกไปศึกษาและปฏิบัติงานในภาคต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูล
แท้จริงในจังหวัดต่าง ๆ คือ

๑) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ - ๒๓ กันยายน ๒๕๑๖

๒) ภาคเหนือ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ - ๒๐ มกราคม ๒๕๑๗

๓) ภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๗

๒. การศึกษาปฏิบัติงานประกอบการศึกษาวิชาต่าง ๆ

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาและปฏิบัติงานประกอบการศึกษาวิชาต่าง ๆ ในบทเรียนที่
๕ ที่ว่าด้วย งานของกระทรวงมหาดมออื่น และบทเรียนที่ว่าด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อยใน
ทางการปกครอง

ค. การศึกษาหลักสูตรพิเศษ

๑) การอบรมวิชาลูกเสือ นักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอได้เข้ารับการศึกษาดูงาน
วิชา ผู้กำกับลูกเสือสำรองชั้นลูกแบดจ์ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ๑ -

๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๖

๒) การอบรมผู้บังคับบัญชาอาสาสมัครภาคินแกนหลักสูตรผู้บังคับกองร้อย นักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอได้เข้ารับการอบรมผู้บังคับอาสาสมัครภาคินแกนหลักสูตรผู้บังคับกองร้อย ณ กองรบพิเศษ (พลรบ) ที่ ๑ ศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี เป็นเวลา ๓๐ วัน

๓) การฝึกยิงปืนพก ระบบ พี.พี.ซี. โรงเรียนนายอำเภอกำหนดให้นักศึกษานายอำเภอ ยิงปืนพกมาตรฐานการยิงปืนพกระบบ พี.พี.ซี. ของกรมตำรวจ

ง. การฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ของนายอำเภอ

หลังจากการศึกษารอบรมวิชาต่าง ๆ ในสถานที่ การศึกษาดูงานการวางแผนพัฒนาจังหวัด และการศึกษาหลักสูตรพิเศษแล้ว นักศึกษานายอำเภอจะออกไปฝึกหัดงานในหน้าที่นายอำเภอ ๑ เดือน โดยส่งนักศึกษานายอำเภอไปยังอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศอำเภอละ ๒ คน โดยคัดเลือกอำเภอที่งานต่าง ๆ กัน การคัดเลือกนักศึกษาจะถือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า นักศึกษาผู้ใดมีประสบการณ์ และความรู้เกี่ยวกับงานด้านใดน้อย ให้ส่งไปฝึกงานกับนายอำเภอที่มีความสามารถในคานนั้น^{๑๕}

สรุปการศึกษารอบรมของนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ เป็นเวลาการศึกษาในภาคฤดูร้อน ๓๓๘ ชั่วโมง ภาคศึกษาดูงานและปฏิบัติงาน ๒ เดือน และรวมทั้งปีการศึกษาในภาคที่ ๑ และภาคที่ ๒ แล้ว รวมเวลาการศึกษารอบรมทั้งสิ้น ๘ เดือน ๑๖ วัน^{๒๐}

ในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนนายอำเภอแต่ละปีการศึกษา ยังมีปัญหาบางประการที่น่าจะพิจารณา คือ

^{๑๕} กรมการปกครอง, บันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการปกครอง ครั้งที่ ๔/๒๕๑๖, เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๖

^{๒๐} Ibid., เอกสารประกอบระเบียบวาระการประชุม ๓.๑ เรื่อง การปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอ ปีการศึกษา ๒๕๑๖

๑. เกี่ยวกับวิชาการที่จัดไว้ในหลักสูตร
๒. การพิจารณาเชิญอาจารย์มาบรรยายตามหลักสูตร
๓. การจัดให้นักศึกษาออกไปศึกษาปฏิบัติงานและฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่

๑. เกี่ยวกับวิชาการที่จัดไว้ในหลักสูตร

การพิจารณาจัดหลักสูตรของโรงเรียนนายอำเภอแต่ละปี ได้พิจารณาการประเมินผลของนักศึกษาในรุ่นก่อนว่า นักศึกษาได้ประเมินผลเกี่ยวกับขอบเขตการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา วิธีการศึกษา แต่ละวิชาเป็นอย่างไร หรือวิชาใดควรตัดออกหรือวิชาใดควรเพิ่มเติมบ้าง รวมทั้งผู้บรรยายด้วย ทั้งนี้จะได้ประชุมกันในระหว่างวิทยากรของวิทยาลัยการปกครอง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนายอำเภอช่วยกันพิจารณาว่า ในปีการศึกษาใหม่ควรจะจัดหลักสูตรอย่างไร ในลักษณะวิชาต่าง ๆ ว่า ควรเพิ่มเติมหรือลดคว้งโมงการศึกษาอะไรลงบ้าง การพิจารณาหลักสูตรดังกล่าวยังไม่ตรงกับความต้องการในการฝึกอบรม (Training needs) ควรที่จะให้หาความต้องการในการฝึกอบรมประกอบ โดยพิจารณาหาความต้องการ ๓ ประการ คือ ^{๒๑}

- ก. ความต้องการขององค์กร
- ข. ความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม และ
- ค. ความต้องการของหน่วยงานเฉพาะ

ก็จะทำให้กระบวนการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพและตรงความต้องการของการศึกษาอบรมระดับนายอำเภอยิ่งขึ้น

๒. การพิจารณาเชิญอาจารย์มาบรรยายตามหลักสูตร

การเชิญอาจารย์ภายนอกมาสอนวิชาการต่าง ๆ ในลักษณะวิชามากเกินไปนั้น ย่อมไม่ตรงกับความต้องการของนักศึกษามากนัก เพราะวัตถุประสงค์ของการศึกษาอบรมมุ่งประสงค์

๒๑

Henry J. Duell, "Determining Training Needs and Writing Relevant Objectives," in Employee Training and Development in the Public Service, ed. by Renneth T. Byers (Copyright 1970 Public Personnel Association 1313 East 60 th Street Chicago Illinois 60637), p.91

จะให้ให้นักศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจถึงงานในหน้าที่ของนายอำเภอโดยตรง ถ้าผู้บรรยายมีประสบการณ์งานของฝ่ายปกครองแล้ว ก็จะทำให้ให้นักศึกษาได้ประโยชน์มาก ถ้าหากจะนำเอานักวิชาการโดยตรงมา การบรรยายก็จะมีลักษณะบรรยายให้กับนิสิตในมหาวิทยาลัย หรือเชิญอาจารย์ที่มารับบรรยายไม่เหมาะสมกับวิชา ก็จะไม่เกิดผลหรือตรงกับความต้องการของนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอที่จะต้อนำเอาวิชาความรู้ที่ได้จากการศึกษาอบรมไปปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอที่ต่อไป

๓. การจัดให้นักศึกษาออกไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่

เกี่ยวกับการพิจารณาโปรแกรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติงานในจังหวัดต่าง ๆ ของทุกภาค โดยให้นักศึกษาเป็นผู้รวมกำหนดวัตถุประสงค์ในการออกไปศึกษาดูงานประเทศกับเจ้าหน้าที่โรงเรียน ด้วยความเห็นชอบของอธิบดีกรมการปกครอง เช่น การวางแผนพัฒนาจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการออกไปฝึกปฏิบัติหน้าที่ของนายอำเภอ ๑ เดือน หลังจากได้ศึกษาวิชาในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการและดูงานแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องการพิจารณาอำเภอและจังหวัดที่จะไปศึกษาหรือออกไปฝึกปฏิบัติ เพราะถ้าส่งไปยังอำเภอหรือจังหวัดที่ยังไม่พร้อม ในการที่ช่วยให้นักศึกษามีความรู้เพิ่มเติมได้ ก็จะไม่เกิดผลแก่นักศึกษามากนัก เพราะนักศึกษายางคนเคยรักษาการในตำแหน่งนายอำเภอมาแล้ว อีกประการหนึ่งผู้ที่ไปฝึกงานก็ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาสั่งการได้ตามกฎหมาย เหมือนตัวนายอำเภอที่ใดแต่งตั้งโดยกระทรวงมหาดไทย

ขอบทรวงและปัญหาดังกล่าวมาเป็นปัญหาใหญ่ ๆ ที่เห็นใคร่คิด ซึ่งสมควรที่จะได้รับการพิจารณาการปรับปรุงซึ่งจะได้อภิปรายต่อไปในที่สุดท้าย

การบริหารการศึกษาอบรมและการวัดผลการศึกษา

ในการศึกษาอบรมของโรงเรียนนายอำเภอ การบริหารการศึกษาอบรมและการวัดผล

^{๒๒}โรงเรียนนายอำเภอ, หลักสูตรการศึกษาอบรมนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ (ตอนที่ ๓), หน้า ๓๔

การศึกษาเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องกัน เพราะเป็นเรื่องระหว่างการบริหารงานของโรงเรียนกับการศึกษา
อบรมของนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะวางมาตรการอย่างไรให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ
ของโรงเรียน ตลอดจนการวางมาตรฐานการศึกษาใหม่ประสิทธิภาพอยู่เสมอ ดังนั้นกรรมการปก
ครองจึงวางระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ในเรื่องของการศึกษาในระหว่างการอบรม ความประ
พจน์ ตลอดจนการวัดผล ซึ่งพอจะแบ่งสาระสำคัญได้ ๓ ประการด้วยกัน คือ

๑. การศึกษาอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ของนักศึกษา
๒. การวัดผลความประพจน์ของนักศึกษา
๓. การปกครองบังคับบัญชาภายในโรงเรียน

๑. การศึกษาอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ของนักศึกษา

ในการศึกษาเล่าเรียนและการปฏิบัติหน้าที่ของนักศึกษาเป็นเรื่องของนักศึกษาที่จะ
ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน และกรรมการปกครองที่ได้ออกไว้ ซึ่งพอจะแยกออกได้
๒ ประการ คือ

ก. เกี่ยวกับการศึกษาอบรมของนักศึกษา กรรมการปกครองได้วางระเบียบไว้เกี่ยว
กับเวลาเรียน ระดับมาตรฐานของการสอน วิธีการสอน ซึ่งมีหลักสำคัญ ๆ ดังนี้

ในการศึกษาอบรมของนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอจะต้องมีเวลาการศึกษาอบรมแต่ละ
วิชาอย่างน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ จึงจะมีสิทธิสอบได้ในวิชานั้น ๆ การศึกษาเล่าเรียนแต่ละวันแต่
ละวิชา เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนนายอำเภอจะคอยตรวจสอบเวลาของนักศึกษาแต่ละคนในแต่ละวัน
รวบรวมเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนพิจารณา

แต่ในกรณีที่มีนักศึกษาคนใดเกิดเจ็บป่วย หรือมีเหตุจำเป็นทำให้เวลาศึกษาอบรมน้อยกว่า
ร้อยละ ๕๐ ของวิชาใดให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ผู้สอนในวิชานั้น เป็นผู้พิจารณาพร้อมกับ

๒๓

กรรมการปกครอง, ระเบียบกรมการปกครอง, ประกาศวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๑๐
ว่าด้วยการดำเนินการศึกษาอบรมและการบริหารงานในโรงเรียนนายอำเภอ, บทที่ ๑ ข้อ ๒

ผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอว่า นักศึกษาผู้นั้นควรมีสติทดสอบได้ในวิชานั้นหรือไม่^{๒๔} และในกรณีที่นักศึกษามีเวลาน้อยกว่าร้อยละ ๘๐ รวมหลายวิชา แต่ไม่เกิน ๘ วิชา เพราะความเจ็บป่วยหรือจำเป็น หากนักศึกษานั้นประสงค์จะเข้ารับการศึกษาอบรมในวิชาที่ไม่มีสติทดสอบได้ในการศึกษาต่อไป ให้ทำการร้องเสนอขอขีปนศึกษาการปกครอง โดยผ่านผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอ เพื่อขอขีปนศึกษาการปกครองจะได้พิจารณาสั่งการต่อไป^{๒๕}

การวัดผลในวิชาใดขึ้นอยู่กับระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่ ๑๒ ชั่วโมงขึ้นไป จะต้องจัดให้มีการวัดผลการศึกษาอบรมในวิชานั้น ๆ ซึ่งอาจทำได้โดยการเขียนรายงานคนควา การวิจารณ์หนังสือ การฝึกปฏิบัติ การสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า วิธีใดวิธีหนึ่งแล้วแต่ผู้รับผิดชอบวิชาจะเห็นสมควร^{๒๖}

เกี่ยวกับมาตรฐานของการศึกษาอบรม มีมาตรฐานอยู่ ๓ ระดับคือ ระดับสูงกว่ามาตรฐาน ระดับมาตรฐาน ระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ระดับมาตรฐานให้ถือร้อยละ ๗๐ หรือใช้ตัวเลขแทนความหมายระดับผลการศึกษาได้ นอกจากนี้การวัดผลการศึกษาในวิชาภาษาต่างประเทศหรือวิชาที่ช่วยความรู้ประกอบที่จำเป็นแก่ตำแหน่งหน้าที่ ผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอมีอำนาจในการกำหนดวิธีการวัดผลเป็นพิเศษได้^{๒๗}

การสอบแต่ละวิชาขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้บรรยายว่าจะกำหนดอย่างไร เช่น สอบข้อสอบสัมภาษณ์ ให้ทำรายงานคนควา (Term paper) และการรายงานหน้าชั้น เช่น วิชาศิลปการพูด ต่อหน้าชุมชน การสอบถือเอาการปฏิบัติเป็นสำคัญ โดยให้นักศึกษาแต่ละคนทดลองปฏิบัติพูดหน้าชั้น

^{๒๔} Ibid., บทที่ ๑ ข้อ ๒

^{๒๕} Ibid., บทที่ ๑ ข้อ ๓

^{๒๖} โรงเรียนนายอำเภอ, op.cit., หน้า ๓ (พิมพ์โรเนียว)

^{๒๗} กรมการปกครอง, op.cit.

เรียน และให้คะแนนโดยอาจารย์ผู้บรรยายและจากนักศึกษาด้วยกันเอง ^{๒๘}

สรุปได้ว่านักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอจะต้องสอบผ่านระดับมาตรฐานจึงจะถือว่าสำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียน ถ้านักศึกษาค้นใจสอบได้ต่ำกว่ามาตรฐานจะถือว่าไม่ผ่านการ ศึกษาอบรมในวิชานั้น ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะได้อบรมหมายงานคานกนควา หรือการศึกษาปัญหาเฉพาะ เรื่องให้ทำ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ หรือทำการสอบแก้ตัวอีกได้ ^{๒๙}

ข. เกี่ยวกับการปฏิบัติของนักศึกษา นักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอจะต้องรักษา เวลาการศึกษาอบรมให้เป็นไปตามกำหนดโดยเคร่งครัด กล่าวคือ จะต้องเข้าห้องเรียนในกรณีที่มี การศึกษาในชั้นเรียน หรือการไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ หรือทดลองปฏิบัติทำงานตามวันเวลาที่ผู้อำนวยการ โรงเรียนจะได้ออกประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ การเข้าห้องเรียนสายหรือการไปปฏิบัติงาน หรือทดลอง ปฏิบัติทำงานไม่ทันกำหนดเวลาที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็น ความบกพร่องของนักศึกษานั้น ซึ่งทางโรงเรียนจะตองแก้ไข ^{๓๐}

๒. การวัดผลความประพฤติของนักศึกษา

ความประพฤติของนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการ ศึกษาอบรมของโรงเรียนนายอำเภอ เพราะพิจารณาเห็นว่าตำแหน่งนายอำเภอเป็นตำแหน่ง หัวหนาราชการราชการระดับอำเภอ ซึ่งจะต้องออกไปปกครองบังคับบัญชาราชการเป็นจำนวนมาก และรวมทั้งเป็นที่พึ่งของประชาชนด้วย ความประพฤติจึงเป็นเรื่องสำคัญ ผู้ที่จะไปดำรง ตำแหน่งนายอำเภอก็ควรจะได้สร้างนิสัยความเคยชินในการปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณ ธรรม ศีลธรรม และมีความแนบเนียนเหมาะสมกับตำแหน่ง และความประพฤติ นอกจากจะเป็น

^{๒๘} สัมภาษณ์ คร.นิพนธ์ ศศิธร อาจารย์ผู้บรรยายโรงเรียนนายอำเภอ เมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๖

^{๒๙} กรมการปกครอง, *op.cit.*, บทที่ ๒ ข้อ ๒

^{๓๐} *Ibid.*, หมวดที่ ๑ บทที่ ๑ ข้อที่ ๑

ส่วนของการศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอแล้ว ยังเป็นความจำเป็นในการอยู่ร่วมกันของนักศึกษา^{๓๑}

นักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน และประเพณีตนให้เหมาะสม ไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน ทางโรงเรียนจะเป็นผู้พิจารณาความประพฤติ โดยการให้คะแนน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอ รองผู้อำนวยการ อาจารย์ผู้ปกครอง หัวหน้าแผนก และวิทยากรประจำโรงเรียนทุกคน^{๓๒}

การให้คะแนนความประพฤติกำหนดไว้ ๑๐๐ คะแนน ถ้านักศึกษาผู้ใดได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ถือว่าเป็นหย่อนความประพฤติ ไม่เหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอต่อไป และเกี่ยวกับความประพฤติถ้าผู้ใดประพฤติฝ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศของทางโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจะเรียกมาว่ากล่าวตักเตือน ถ้ายังไม่ปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น ก็จะรายงานให้กรมการปกครองได้ทราบ หรือถ้ากระทำความผิดศีลธรรม อย่างร้ายแรง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สถาบัน หรือกระทำความผิดวินัยข้าราชการโดยทางการสอบสวนแล้วเป็นจริงประการหนึ่ง หรือประพฤติตนฝ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศของทางโรงเรียน ซึ่งผู้อำนวยการได้ตักเตือนแล้ว และเห็นว่าไม่สามารถจะปรับปรุงแก้ไขตัวเองได้ ก็ให้ส่งนักศึกษาผู้นั้นกลับสังกัดเดิม และคัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาต่อไป^{๓๓}

ในการพิจารณาให้คะแนนความประพฤติของนักศึกษานายอำเภอนั้น ทางโรงเรียนจะพิจารณาถึงบุคคลิกท่าทาง ทัศนคติ ความประพฤติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ในระหว่างการศึกษาอบรมในทุกแห่งทุกมุม เท่าที่ทางโรงเรียนสามารถจะติดตามและเฝ้าสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ซึ่งพอจะแยกออกเป็นหลักใหญ่ ๆ ในการพิจารณาจากแบบฟอร์มที่ใช้ในการบันทึกประวัติและความประพฤติของนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอได้ดังนี้^{๓๔}

^{๓๑} Ibid., หมวดที่ ๒

^{๓๒} โรงเรียนนายอำเภอ, มติที่ประชุมเจ้าหน้าที่โรงเรียนนายอำเภอ, เมื่อ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๖

^{๓๓} กรมการปกครอง, op.cit., หมวดที่ ๒ บทที่ ๓ ข้อ ๑ - ๓

^{๓๔} แบบฟอร์ม การบันทึกประวัติและความประพฤตินักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ

(พิมพ์โรเนียว, รายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

๑. บุคคลลึกลับภาพ
๒. ทักษะคติในการศึกษาอบรม
๓. ความประพฤติ
๔. ทักษะคติและพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกับหมู่คณะ
๕. ลักษณะเกี่ยวกับนายอำเภอ

วิธีวัดผลความประพฤตินักศึกษาแต่ละคนนั้น ทางโรงเรียนนายอำเภอจะใช้วิธีเฝ้าสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาตั้งแต่เข้ามาศึกษาอบรมในภาคแรกจนกระทั่งภาคสุดท้าย โดยวิทยากรทุกคนจะรวบรวมผลส่งให้ผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอพิจารณา ลงความเห็น และผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอยังนำผลความประพฤตินักศึกษาไปพิจารณาในรูปคณะกรรมการอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย อธิการวิทยาลัยการปกครอง ผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอ รองผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอ อาจารย์ผู้ปกครอง เพื่อให้คะแนนความประพฤติของแต่ละคนได้ผลตามความเป็นจริงมากที่สุด นอกจากการวัดผลความประพฤติดังกล่าวแล้ว ทางโรงเรียนยังดูจากผลความประพฤตินักศึกษาด้วยกันเอง (peer group) เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับทางโรงเรียนอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อจะหลีกเลี่ยงอคติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับนักศึกษาได้

ในการประเมินผลความประพฤตินักศึกษาด้วยกันเอง นักศึกษาแต่ละคนยังประเมินความรู้สึกต่อเพื่อนรวมมาลุ่ม (peer group) แต่ละคนอีกด้วย โดยทางสำนักวิจัยของวิทยาลัยการปกครอง (ฝ่ายบริหาร) เป็นผู้กำหนดแบบ peer group ซึ่งเป็น

เรื่องของพฤติกรรมของนักศึกษาแต่ละคน เช่น ความคิดริเริ่ม ความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการปรับตัว การทรงกาย เป็นต้น ซึ่งมีส่วนช่วยให้การวัดผลความประพฤติของนักศึกษาแต่ละคนได้ผลได้ค่าความเป็นจริงมากที่สุด ^{๓๕}

๓. การปกครองบังคับบัญชานักศึกษาภายในโรงเรียนนายอำเภอ

การปกครองบังคับบัญชานักศึกษาในระหว่างศึกษาอบรมอยู่ในโรงเรียนนายอำเภอ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีอำนาจในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนนายอำเภอให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน กำกับกรรมการปกครอง นอกจากนี้ยังมีอำนาจกล่าวตักเตือนนักศึกษา ออกระเบียบ คำสั่ง กำหนดวิธีจัดการต่าง ๆ ให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตาม รวมทั้งมีอำนาจในการพิจารณาลงโทษตักเตือนความประพฤตินักศึกษา โดยพิจารณาส่งกลับสังกัดเดิมหรือกล่าวตักเตือนได้ รวมทั้งเป็นผู้เสนอผลการศึกษาอบรมของนักศึกษาแต่ละคนต่ออธิบดีกรมการปกครอง ประกอบการพิจารณาแต่งตั้งให้ออกไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอด้วย ^{๓๖}

จะเห็นว่าความรับผิดชอบต่อการศึกษาอบรม ผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอมีอำนาจให้ผู้อื่นได้โทษอยู่มาก เนื่องจากการคิดเผด็จการที่จะให้ออกไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอในจะต้องโลกที่ออกไปจริง ๆ จึงจะสนองความหวังของการของกรรมการปกครองที่จักส่งนายอำเภอที่มีความรู้ ความประพฤติดีไปปกครองบังคับบัญชาราชการในส่วนภูมิภาค และออกไปช่วยเหลือประชาชนโดยแท้จริง

นอกจากผู้อำนวยการโรงเรียนนายอำเภอจะเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชานักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอแล้ว โรงเรียนนายอำเภอได้กำหนดให้นักศึกษาทำหน้าที่ปกครองกันเองอีกชั้นหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง โรงเรียนนายอำเภอจึงวางระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งกรม

^{๓๕} แบบประเมินผลเพื่อนรวมกลุ่ม (peer group) ได้ทดสอบครั้งแรกเมื่อการศึกษาเทอมต้นของปีการศึกษา ๒๕๑๖ เกือบกันยายน ๒๕๑๖

^{๓๖} กรมการปกครอง, op.cit., หมวดที่ ๓ ข้อ ๑ - ๘

การนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้บริหารงานร่วมกันในรูปคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วย

๑. ประธาน ๑ นาย
๒. รองประธาน ๑ นาย
๓. หัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ๕ กลุ่ม คือ
  - ๑) กลุ่มสวัสดิการ
  - ๒) กลุ่มทัศนศึกษาและดูงาน
  - ๓) กลุ่มกีฬา
  - ๔) กลุ่มสังคมและบันเทิง
  - ๕) กลุ่มประชาสัมพันธ์

การบริหารงานของกลุ่มต่าง ๆ จะบริหารงานได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในคำสั่งสวัสดิการ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้จะได้การศึกษามรรคาในระยะเวลาประมาณ ๕ เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน ไม่เมื่อหมาย เพราะนักศึกษาจะสร้างบรรยากาศภายในกลุ่มของนักศึกษาเอง และอยู่ในกรอบของโรงเรียนที่กำกับดูแลไว้ด้วย โดยที่นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะทำหน้าที่ของกลุ่มอยู่เสมอ เป็นการศึกษาปฏิบัติในการทำงานร่วมกัน และเป็นการศึกษาวิจัยในการช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมกลุ่ม และการเสียสละอันเป็นคุณสมบัติของนักปกครองซึ่งอันเป็นที่ปรารถนาได้กล่าวไว้ว่า

".... นักปกครองที่ดีนั้น
คือนักปกครองที่เห็นทุกข์ของผู้ที่ตนปกครอง เหมือนทุกข์ของตัวเอง
ถ้าท่านเห็นผู้อยู่ในปกครองมีทุกข์ท่านไม่ช่วยแก้ไข

๗๗

โรงเรียนนายอำเภอ, ระเบียบโรงเรียนนายอำเภอ, ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๑๑
ว่าด้วยการจัดตั้งกรรมการนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ พ.ศ. ๒๕๑๑

ท่านเป็นนักปกครองที่ยังไม่ได้...

เมื่อพิจารณาถึงเรื่องการศึกษารวมของนักศึกษา การประพฤติของนักศึกษาในระหว่าง การศึกษารวมมีแนวโน้มเอียงที่จะให้ความสำคัญมากกว่าการศึกษารวมในภาควิชาการ เพราะจะ เห็นได้จากการสอนที่ทางที่จะสอบแก้ตัวใหม่ได้เมื่อสอบต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยอยู่ในดุลย พินิจของอาจารย์ผู้บรรยายเป็นสำคัญ ซึ่งปรากฏว่านักศึกษาทุกคนที่ผ่านการศึกษารวมไปแล้วตาม การสอบในระดับมาตรฐานทุกคน แต่ละคนแสดงความประพฤติของนักศึกษาเป็นเรื่องของผู้อำนวยการ โรงเรียนนายอำเภอควบคุมและรับผิดชอบอยู่ ทั้งแต่ทั้งโรงเรียนนายอำเภอจนถึงปีการศึกษา ๒๕๑๖ มีนักศึกษานายอำเภอเข้ารับการศึกษารวมไปแล้ว ๘ รุ่น จำนวน ๔๑๘ คน และในปัจจุบันรุ่นที่ ๑๐ มีจำนวน ๒๒ คน ปรากฏว่ามีผู้ถูกส่งตัวกลับไปแล้ว ๓๕ เหตุเพราะเมาสุราครองสติสัมปรีชญา ไม่ได้ ซึ่งก็เป็นเรื่องของความประพฤติ ไม่ใช่ความรู้ทางภาควิชาการ จะอย่างไรก็ตามการ พิจารณาเรื่องความประพฤติของนักศึกษามักจะกระทำกันไม่เคร่งครัดมากนัก ถ้าหากไม่ใช่เป็นความ ประพฤติที่ร้ายแรงจริง ๆ เพราะเห็นว่าส่วนมากเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบได้เองแล้ว หรือบางคนก็เคยรับราชการในตำแหน่งนายอำเภอ บางคนมีคุณวุฒิสูงระดับปริญญาโท ซึ่งพิจารณา จากนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๑๐ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ มีผู้รับราชการในตำแหน่งนายอำเภอ มาแล้ว ๑๑ คน นอกจากนี้ยังมีคุณวุฒิระดับปริญญาโททางประเทศ ๘ คน ในประเทศ ๑๐ คน เมื่อพิจารณาถึงความประพฤติก็มักจะอดุลยควบกันอยู่เสมอ เพราะเห็นว่ามีคุณวุฒิสูงบ้าง เคยทำ

๓๕. สนิท วิไลจิณ, คำขวัญเมืองในโอกาสวันสถาปนาโรงเรียนนายอำเภอ ครบรอบ ๒ ปี ในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๓ (พิมพ์โรเนียว)

๓๖. โรงเรียนนายอำเภอ, สถิติผู้ส่งตัวกลับสังกัดเดิม (เอกสารโรงเรียนนายอำเภอ)

๔๐. กรมการปกครอง, ประกาศกรมการปกครอง ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๖ เรื่องลด การคัดเลือกข้าราชการเข้ารับการศึกษาอบรมในโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๑๐

๔๑. โรงเรียนนายอำเภอ, ข้อมูลนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอรุ่นที่ ๑๐ (พิมพ์โรเนียว)

หน้าที่นายอำเภอมาแควบาง จึงทำให้การประเมินผลความพึงพอใจมีข้อจำกัดบางอย่างที่เกี่ยวข้องกัน
เกี่ยวข้องกันเป็นประการหนึ่งที่ควรแก้ไข

เท่าที่และทัศนคติของนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอ

ต่อเท่าที่และทัศนคติของนักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอที่ผ่านการศึกษารวมไปแล้ว มีความพอใจและเห็นคุณค่าของการอบรมของโรงเรียนนายอำเภอ จากรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผล นายอำเภอที่ผ่านการศึกษารวมไปแล้วรวม ๔ รุ่น จำนวน ๓๖๕ คน สำนักวิจัยวิทยาลัยการปกครองได้ทดสอบสอบถามว่านายอำเภอที่ผ่านการศึกษารวมแล้ว มองการศึกษาอบรมของโรงเรียนนายอำเภอว่าจะมีส่วนช่วยในการปฏิบัติราชการได้หรือไม่ ^{๘๒} ดังนี้

มากที่สุด	มาก	พอสมควร	น้อย	น้อยที่สุด
๖๘.๗๖ %	๒๘.๘๘ %	๑.๓๕ %	-	-

จากทัศนคติของนักศึกษานายอำเภอที่ผ่านการศึกษารวมไปแล้ว แสดงให้เห็นว่าเขามีความพอใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนนายอำเภอมากที่สุดถึงร้อยละ ๖๘.๗๖ คือการสัมภาษณ์นักศึกษานายอำเภอโรงเรียนนายอำเภอปัจจุบันรุ่นที่ ๑๐ ซึ่งกำลังศึกษารวมอยู่ และได้ศึกษามาแล้วสองภาคเป็นเวลา ๖ เดือน เกี่ยวกับหลักสูตรและความเป็นอยู่ภายในโรงเรียนนายอำเภอ โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (Sampling Random) ^{๘๓} จากผู้ถูกสุ่มการศึกษาระดับกันจำนวน ๖ คน และ

^{๘๒} วิทยาลัยการปกครอง, โครงการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษารวมจากโรงเรียนนายอำเภอ (ทั้งแผนกที่ ๑ - ๔ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕), หน้า ๔ (โรเนียว)

^{๘๓} สัมภาษณ์ นักศึกษานายอำเภอโรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ ๑๐, เดือนมกราคม ๒๕๑๓

จากผู้สูงอายุและผู้มีอายุน้อยอย่างละ ๑ คน ได้รับความเห็นว่า หลักสูตรของโรงเรียนมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่มีบางวิชาที่เห็นว่าไม่ประโยชน์ แต่เวลาการศึกษามากเกินไป เช่น วิชาการวางแผนพัฒนาจังหวัด มีจำนวน ๕๐ ชั่วโมง ซึ่งมีแค่กระบวนการวางแผนอย่างผิวเผิน แท้ควรระงับให้มีการฝึกทดลองปฏิบัติอย่างจริงจังก็จะได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น และให้ความเห็นอีกว่าการที่เราได้เข้ามารับการศึกษานอกระบบที่โรงเรียนนายอำเภอ เขามีความพอใจและได้รับความสะดวกสบายดี และเห็นว่าไม่สมควรที่จะไม่เข้ามารับการศึกษานอกระบบ

แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เข้ามาศึกษานอกระบบที่โรงเรียนนายอำเภอได้รับความรู้และมีความชำนาญชำนาญจากการศึกษานอกระบบ และมีทัศนคติที่ถูกของกองการบริหารงานในฐานะที่จะออกไปเป็นนายอำเภออีกควย ซึ่งในเมื่อออกไปปฏิบัติงานจะได้อะไรให้เห็นผลของการศึกษานอกระบบ และการศึกษานอกระบบยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกรมการปกครอง